

Пакет „Подготвени за цел 55“ в областта на климата: Въздействие върху заетостта в ЕС до 2030 г.

Въведение

Една от основните стратегически цели на ЕС е да направи необходимото, за да стане Европа първият климатично неутрален континент с нулеви нетни емисии на парникови газове до 2050 г. Въглеродната неутралност е амбициозна цел, която изисква големи инвестиции, поддържани във времето. По-конкретно, ще са необходими драматични промени в начина, по който добиваме и използваме енергия. Въздействието на политиките, необходими за осъществяване на екологичния преход, ще варира значително между отделните сектори и ще се отрази върху равнището на доходите и заетостта в държавите, както и върху структурата на заетостта, като ще създава заетост в някои сектори и ще я унищожава в други. През юли 2021 г. Комисията прие пакет от предложения за превръщане на политиките на ЕС в областта на климата, енергетиката, земеползването, транспорта и данъчното облагане подходящи за постигане на целта за намаляване на емисиите с 55% до 2030 г. — „Подготвени за цел 55“. В настоящия доклад предоставяме прогнози от глобален макроикономически модел за това как пакетът от политики „Подготвени за цел 55“ може да повлияе върху териториалната, секторната и професионалната структура на заетостта в ЕС към 2030 г.

Контекст на политиката

С оглед на целта на ЕС да стане въглеродно неутрален до 2050 г., 2030 г. е критична поетапна фаза. През 2021 г. създателите на политики в ЕС приеха по-амбициозни междинни цели за декарбонизация в сравнение с преди и съответно актуализираха политиките. Основната цел на пакета от политики „Подготвени за цел 55“ е до 2030 г. да се постигне намаление с 55% на емисиите на парникови газове в сравнение с равнищата от 1990 г. (предишната цел беше намаление с 40%). Пакетът „Подготвени за цел 55“ е сложен пакет от предложения, чрез който се действа на много

фронтове — той разширява обхвата на системата на ЕС за търговия с емисии, преразглежда възходящите цели за използването на енергия от възобновяеми източници и за енергийната ефективност, въвежда механизъм за корекция на въглеродните емисии на границите и въвежда стандарти за намаляване на емисиите от автомобили и превозни средства.

Пакетът е и развиващ се набор от политически ангажименти. Например през 2023 г. Съветът на Европейския съюз и Европейският парламент се споразумяха временно да увеличат допълнително приноса на възобновяемите енергийни източници към общото потребление на енергия до 2030 г. (на 42,5% от 40%, посочени през 2021 г., в сравнение с 32% през 2018 г.). Предвиждането на въздействието на развиващата се политика на ЕС в областта на климата върху структурата на заетостта на пазарите на труда в ЕС предоставя важни данни на политиките, които имат за задача да гарантират, че зеленият преход е справедлив преход.

Основни констатации

- Повечето прогнози за въздействието на политиките за декарбонизация върху заетостта в ЕС показват много ниски нетни печалби, които рядко надхвърлят 0,5% в сравнение с базовия сценарий.
- Според нашите оценки, основани на макроикономическия модел GEM-E3-FIT, въздействието върху заетостта на основните политики „Подготвени за цел 55“ вероятно ще бъде слабо положително на агрегирано равнище в ЕС при основната спецификация на модела. В резултат на пакета „Подготвени за цел 55“ в държавите — членки на ЕС, се очаква да бъдат създадени 204 000 нетни работни места в допълнение към базовия ръст на заетостта от 6,7 милиона нетни нови работни места между 2019 и 2030 г.

- Последниците върху заетостта варират в отделните региони и държави в зависимост от тяхната зависимост от въглеродно интензивните отрасли, от една страна, и от капацитета им да се възползват от възможностите за екологизиране, от друга. Негативните ефекти върху заетостта са по-вероятни в някои държави от Централна и Източна Европа (например Полша и Румъния) и в региони с относително висок дял на работниците, които все още работят в добивната промишленост; положителни ефекти върху заетостта се прогнозира в юноевропейските страни (по-специално Испания и Италия) и в региони с природни дадености (вятър и слънце), развита инфраструктура за енергийна ефективност и капацитет за производство на оборудване за възобновяема енергия.
- При наличието на работни места както в областта на подобряването на енергийната ефективност, така и в развитието на капацитета за възобновяема енергия, секторът, който вероятно ще извлече най-големи ползи по отношение на заетостта, е строителството. Също така ще се увеличи заетостта в пазарните услуги, тъй като относителните цени благоприятстват промяната в структурата на икономиката към „по-чисти“ сектори, което засилва изместването на заетостта към сектора на услугите.
- Макар че като цяло се очаква заетостта да се подобри към 2030 г., прогнозираният за „Подготвени за цел 55“ слаб ръст на заетостта ще се прояви по-скоро в работни места със средно ниско и средно заплащане, които не изискват висше образование.
- Прогнозите за въздействията върху заетостта са чувствителни към подробностите при прилагането на политиката. Потенциално по-големи ползи както в производството, така и в заетостта могат да възникнат в контекста на специални фискални политики, свързани с климата, при които приходите от въглеродни емисии се рециклират, за да се намалят данъците върху труда. Такива приходи могат също така да подпомогнат преквалификацията, необходима за улесняване на пренасочването на заетостта към сектори и професии с по-ниска въглеродна интензивност.
- Източникът на финансиране на големите капиталови инвестиции, необходими за екологичния преход, също е важен фактор, който определя дали политиката „Подготвени за цел 55“ ще бъде положителна, или отрицателна за заетостта на практика. Когато средствата са налични, без да се налага да се изтласкват съществуващите инвестиционни планове, макроикономическите последици са положителни. Когато обаче финансирането на инвестициите в екологизиране не се основава на заеми, се предвижда, макар и незначително, намаляване както на производството, така и на заетостта.
- Политиките, насочени към намаляване на емисиите на парникови газове, ще имат различно въздействие върху заетостта по сектори и професии, като ще увеличат търсенето на някои работни места и ще го намалят за други. Те трябва да работят съвместно с политиките в областта на образованието, обучението и заетостта, за да се подготвят работници с необходимите умения и компетенции, които да допринесат за колективните усилия за декарбонизация.

Насоки за политиката

- Въпреки че общите прогнози за заетостта за 2030 г., произтичащи от „Подготвени за цел 55“, са леко положителни, абсолютното въздействие на политиките „Подготвени за цел 55“ върху заетостта е по-голямо в регионите, които са засегнати негативно — например в полските и румънските региони с относително висок дял на заетостта в миннодобивния и добивния сектор — докато положителното въздействие върху заетостта е по-разпръснато в различните региони. Това е в подкрепа на обособката за регионално ориентирано финансиране на подкрепящи мерки, като например териториалните планове за справедлив преход.

Допълнителна информация

Докладът „Пакет „Подготвени за цел 55“ в областта на климата: Въздействието върху заетостта в ЕС до 2030 г.“ е на разположение на адрес: <https://eurofound.link/ef23009>

Ръководител на изследването: John Hurley
information@eurofound.europa.eu